

OPENBAAR MINISTERIE

Landelijke Bedrijfsvoering Openbaar Ministerie

Postbus 8060 3503 RB Utrecht

Uitsluitend via e-mail:

Locatie Den Haag

Prins Clausplein 16

T +31 886991100

Locatie Utrecht

Papendorpseweg 65

T +31 886992700

www.om.nl

Datum 31 juli 2026
Onderdeel Centraal Woo-team
Ons kenmerk Z/26/213137
Contactpersoon
E-mail Woo-foket@om.nl
Uw kenmerk

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

- Bijlage(n)
1. Relevante wettelijke bepalingen
 2. Inventarislijst
 3. Document

Onderwerp Besluit op uw Woo-verzoek inz. de pilot 'second opinion'

Geachte

Bij indiening van het webformulier van 15 mei 2026, door mij ontvangen op dezelfde datum, heeft u op grond van de Wet open overheid (hierna: Woo) verzocht om openbaarmaking van informatie over de pilot 'second opinion'.

Daarbij vraagt u concreet om de volgende documenten of informatie:

1. het werkproces 'second opinion' (Twijfels wegnemen bij nabestaanden over de doodsoorzaak van een naaste: de pilot second opinion), zoals beschreven wordt in Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 33 552, nr. 87;
2. de standaard brief of folder waarmee nabestaanden over deze mogelijkheid worden geïnformeerd.

Hierbij doe ik u het besluit op uw verzoek toekomen. Ik constateer dat u na indiening daarvan geen ontvangstbevestiging heeft ontvangen. Mijn excuses hiervoor.

1. Procesverloop

Op 3 juli 2026 heeft u per e-mail een rappel gestuurd in verband met het uitblijven van een besluit op uw verzoek.

Op 8 juli 2026 heeft de behandelend ambtenaar u geïnformeerd over de stand van zaken. Daarbij is u medegedeeld dat ernaar werd gestreefd het besluit eind juli 2026 aan u toe te zenden.

2. Wettelijk kader

Ik behandel uw verzoek als een verzoek op grond van de Woo. De relevante artikelen uit de Woo kunt u vinden in bijlage 1 bij deze brief.

3. Besluit

Ik besluit de onder punt 1 van uw verzoek gevraagde informatie gedeeltelijk openbaar te maken.

De inventarislijst maakt integraal onderdeel uit van het besluit. Voor de motivering van dit besluit verwijs ik naar onderdeel "Overwegingen" van dit besluit.

Punt 2 van uw verzoek kan ik niet inwilligen, omdat het OM niet beschikt over een document dat betrekking heeft op dit onderdeel van uw verzoek.

Hieronder licht ik dit besluit nader toe.

4. Inventarisatie documenten

Naar aanleiding van uw verzoek is navraag gedaan bij de medewerkers van het arrondissementsparket Noord-Holland die bij de uitvoering van de pilot betrokken waren. De pilot is bij dit arrondissementsparket uitgevoerd en vervolgens landelijk uitgerold.

Bij deze inventarisatie is het document dat betrekking heeft op punt 1 van uw verzoek aangetroffen. Dit document is genoemd in de inventarislijst in bijlage 2 bij deze brief.

Ten aanzien van punt 2 is uit navraag gebleken dat het OM niet beschikt over een standaard brief of folder waarmee nabestaanden over de mogelijkheid van een 'second opinion' worden geïnformeerd.

5. Toelichting op het document 'Werkproces Second Opinion'

Het geopenbaarde document betreft een intern werkproces met richtlijnen en aandachtspunten voor de behandeling van verzoeken om een 'second opinion niet-natuurlijk overlijden'. Het document is bedoeld om medewerkers houvast te bieden en een zorgvuldige en consistente werkwijze te bevorderen. Het vormt

geen uitputtend of automatisch beslissingskader en treedt niet in de plaats van de toepasselijke wet- en regelgeving en jurisprudentie.

Ieder verzoek wordt afzonderlijk en op basis van de eigen feiten, omstandigheden en merites beoordeeld. De concrete beoordeling vindt steeds plaats aan de hand van de specifieke context en de op dat moment beschikbare informatie. Aan in het document opgenomen voorbeelden, standaardstappen, beoordelingsfactoren of mogelijke uitkomsten kunnen daarom niet zonder meer conclusies worden verbonden over de beoordeling of uitkomst van een individueel verzoek.

De uiteindelijke beoordeling en afdoening vinden steeds plaats op basis van alle relevante feiten en omstandigheden van het concrete geval. Het geopenbaarde document dient dan ook te worden gelezen als een weergave van een ondersteunend intern werkproces, waarbij de beoordeling en uitkomst steeds afhankelijk zijn van de feiten en omstandigheden van het individuele verzoek.

6. Zienswijzen

Ik heb een betrokken belanghebbende gevraagd haar mening te geven over de voorgenomen openbaarmaking van de door u gevraagde informatie.

De mening van de betrokken belanghebbende heb ik in mijn belangenafweging meegenomen.

7. Overwegingen

Algemene overwegingen

De Woo heeft als doel om bij te dragen aan een transparante en democratische rechtsstaat. Iedereen heeft daarom recht op informatie over het handelen van de overheid op grond van artikel 1.1 van de Woo. Het uitgangspunt is dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er uitzonderingsgronden zijn die dit beperken. De uitzonderingsgronden zijn opgenomen in hoofdstuk 5 van de Woo.

Daarnaast geldt dat informatie die openbaar wordt gemaakt, voor iedereen toegankelijk wordt. Bij de toepassing van een uitzonderingsgrond zal steeds moeten worden vastgesteld of de uitzonderingsgrond aan de orde is. Bij absolute uitzonderingsgronden blijft het daarbij. Voor de relatieve uitzonderingsgronden dient telkens een afweging te worden gemaakt tussen het vooropgestelde belang van openbaarheid en het door de uitzonderingsgrond beschermde belang.

Uitzonderingsgronden dienen terughoudend te worden uitgelegd. Als informatie die wel in aanmerking komt voor openbaarmaking kan worden gescheiden van informatie die afbreuk doet aan de uitzonderingsgrond, wordt alleen de laatstgenoemde informatie niet openbaar gemaakt. Een document dient daartoe per eenheid (meestal een alinea) te worden beoordeeld. De toepassing van een

uitzonderingsgrond dient voldoende gemotiveerd te zijn. De motivering van de toegepaste uitzonderingsgronden treft u hieronder aan.

Relatieve uitzonderingsgronden

Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. In het document, dat gedeeltelijk openbaar wordt gemaakt, staan persoonsgegevens.

Voor zover deze persoonsgegevens de namen van ambtenaren betreffen is hierbij het volgende van belang. Waar het gaat om het beroepshalve functioneren van ambtenaren kan slechts in beperkte mate een beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het betreft het openbaar maken van namen van ambtenaren. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Woo. Ook de Afdeling heeft door precisering van haar jurisprudentie bevestigd dat het belang van de persoonlijke levenssfeer zich in beginsel tegen de openbaarmaking van namen van ambtenaren verzet.¹

Namen van ambtenaren die niet uit hoofde van hun functie naar buiten treden worden dan ook niet openbaar gemaakt, op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo.

Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder l, van de Woo wordt geen informatie openbaar gemaakt wanneer dit het goed functioneren van de Staat of andere overheden schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid.

Informatie bestemd voor intern gebruik

Het document bevat informatie met (hyper)links naar een interne afgesloten informatieplatform en een functioneel e-mailadres.

Het informatieplatform is bedoeld voor informatiebeheer, kennisdeling en samenwerking en is alleen toegankelijk voor medewerkers van het OM.

¹ Zie o.a. de uitspraak van de ABRvS van 31 januari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:321, r.o. 3.2

Openbaarmaking van deze informatie schaadt het goed functioneren van de Staat, omdat derden via de (hyper)link mogelijk onbedoeld toegang kunnen krijgen tot het afgesloten informatieplatform en hier misbruik van maken door gegevens te raadplegen of verspreiden.

Daarnaast kan openbaarmaking van een functioneel e-mailadres leiden tot oneigenlijk gebruik, zoals ongerichte of ongewenste benadering van het adres, waardoor de reguliere werkprocessen van het OM kunnen worden verstoord. Het risico bestaat dat dergelijke e-mailboxen worden belast met berichten die geen betrekking hebben op de reguliere taakuitoefening, hetgeen de efficiënte afhandeling van werkzaamheden kan belemmeren. Daarbij neem ik in aanmerking dat het OM haar contact- en bereikbaarheidsgegevens op zijn website heeft gepubliceerd, zodat zij voor burgers bereikbaar is.

Vornoemde informatie worden daarom niet openbaar gemaakt.

8. Wijze van openbaarmaking en publicatie

Het document dat (gedeeltelijk) openbaar wordt, wordt samen met deze brief digitaal aan u toegezonden.

Een geanonimiseerde versie van dit besluit zal op www.om.nl worden gepubliceerd.

Vragen

Als u vragen heeft over deze brief, dan kunt u contact opnemen met bovengenoemd contactpersoon. Ik verzoek u daarbij om het kenmerk van deze brief te vermelden.

Hoogachtend,

De Minister van Justitie en Veiligheid,
namens de minister,
het College van procureurs-generaal,
namens het College,
de directeur LBOM
voor deze,

mr. M.T. Ilbay

Een ieder die door een beschikking rechtstreeks in zijn belangen is getroffen kan hiertegen, binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt, een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Minister van Justitie en Veiligheid, p.a. het College van procureurs-generaal, t.a.v. Centraal Woo-team, Postbus 8060, 3503 RB Utrecht

Bijlage 1 Relevante wetsartikelen uit de Wet open overheid

Artikel 4.1

1. Eenieder kan een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. In het laatste geval beslist het verantwoordelijke bestuursorgaan op het verzoek.
2. Een verzoek kan mondeling of schriftelijk worden ingediend en kan elektronisch worden verzonden op de door het bestuursorgaan aangegeven wijze.
3. De verzoeker behoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.
4. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de aangelegenheid of het daarop betrekking hebbende document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
5. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan binnen twee weken na ontvangst van het verzoek de verzoeker om het verzoek te preciseren en is het de verzoeker daarbij behulpzaam.
6. Het bestuursorgaan kan besluiten een verzoek niet te behandelen, indien de verzoeker niet meewerkt aan een verzoek tot precisering als bedoeld het vijfde lid. In afwijking van artikel 4:5, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht wordt het besluit om het verzoek niet te behandelen aan de verzoeker bekendgemaakt binnen twee weken nadat het verzoek is gepreciseerd of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.
7. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5.

Artikel 4.3.

1. De beslissing op een verzoek om informatie wordt mondeling of schriftelijk genomen.
2. Het bestuursorgaan besluit in ieder geval schriftelijk op een verzoek om informatie, indien:
 - a. het schriftelijke verzoek geheel of gedeeltelijk wordt afgewezen;
 - b. de verzoeker bij gehele of gedeeltelijke afwijzing van het mondelinge verzoek verzoekt om een schriftelijk besluit;
 - c. de gevraagde informatie slechts wordt verstrekt aan de verzoeker overeenkomstig artikel 5.5, artikel 5.6 of artikel 5.7 en aan de verstrekking voorwaarden worden verbonden; of
 - d. de gevraagde informatie betrekking heeft op of afkomstig is van derden, tenzij deze hebben verklaard aan een schriftelijk besluit geen behoefte te hebben.
3. Bij de afwijzing van een mondeling verzoek, wordt de verzoeker gewezen op de mogelijkheid van een schriftelijk besluit.

Artikel 4.4.

1. Het bestuursorgaan beslist op het verzoek om informatie zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken gerekend vanaf de dag na die waarop het verzoek is ontvangen.
2. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste twee weken verdagen, indien de omvang of de gecompliceerdheid van de informatie een verlenging

rechtvaardigt. Van de verdaging wordt voor de afloop van de eerste termijn schriftelijk gemotiveerd mededeling gedaan aan de verzoeker.

3. Onverminderd artikel 4:15 van de Algemene wet bestuursrecht wordt de termijn voor het geven van een beschikking opgeschort gerekend vanaf de dag na die waarop het bestuursorgaan de verzoeker mededeelt dat toepassing is gegeven aan artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht, tot en met de dag waarop door de belanghebbende of belanghebbenden een zienswijze naar voren is gebracht of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

4. Indien de opschorting, bedoeld in het derde lid, eindigt, doet het bestuursorgaan daarvan zo spoedig mogelijk mededeling aan de verzoeker, onder vermelding van de termijn binnen welke de beschikking alsnog moet worden gegeven.

5. Indien het bestuursorgaan heeft besloten informatie te verstrekken, wordt de informatie verstrekt tegelijk met de bekendmaking van het besluit, tenzij naar verwachting een belanghebbende bezwaar daartegen heeft, in welk geval de informatie wordt verstrekt twee weken nadat de beslissing is bekendgemaakt. Indien wordt verzocht om een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht, wordt de openbaarmaking opgeschort totdat de voorzieningenrechter uitspraak heeft gedaan of het verzoek is ingetrokken.

6. Indien het bestuursorgaan heeft besloten informatie te verstrekken die rechtstreeks betrekking heeft op een derde of die van een derde afkomstig is, deelt het bestuursorgaan dit besluit gelijktijdig mede aan deze derde.

Artikel 4.5.

1. Het bestuursorgaan verstrekt de informatie in de door verzoeker verzochte vorm of, indien dit redelijkerwijs niet gevergd kan worden, met inachtneming van het bepaalde in artikel 2.4, derde lid.

2. Indien de informatie reeds in een voor de verzoeker gemakkelijk toegankelijke vorm voor het publiek beschikbaar is, wijst het bestuursorgaan de verzoeker daarop.

Artikel 4.6.

Indien de verzoeker kennelijk een ander doel heeft dan het verkrijgen van publieke informatie of indien het verzoek evident geen bestuurlijke aangelegenheid betreft, kan het bestuursorgaan binnen twee weken na ontvangst van het verzoek, dan wel onverwijld nadat is gebleken dat de verzoeker kennelijk een ander doel heeft dan het verkrijgen van publieke informatie, besluiten het verzoek niet te behandelen.

Artikel 4.7.

Ter beantwoording van vragen over de beschikbaarheid van publieke informatie wijst het bestuursorgaan een of meer contactpersonen aan.

Hoofdstuk 5. Uitzonderingen

Artikel 5.1.

1. Het openbaar maken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a) de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b) de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c) bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d) persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 3.1 onderscheidenlijk paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze persoonsgegevens of deze persoonsgegevens kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
- e) nummers betreft die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt.

2. Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a) de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties;
- b) de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu-informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter;
- c) de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d) de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
- e) de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
- f) de bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens;
- g) de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
- h) de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage;
- i) het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.

3. Indien een verzoek tot openbaarmaking op een van de in het tweede lid genoemde gronden wordt afgewezen, bevat het besluit hiervoor een uitdrukkelijke motivering.

4. Openbaarmaking kan tijdelijk achterwege blijven, indien het belang van de geadresseerde van de informatie om als eerste kennis te nemen van de informatie dit kennelijk vereist. Het bestuursorgaan doet mededeling aan de verzoeker van de termijn waarbinnen de openbaarmaking alsnog zal geschieden.

5. In uitzonderlijke gevallen kan openbaarmaking van andere informatie dan milieu-informatie voorts achterwege blijven indien openbaarmaking onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang dan genoemd in het eerste of tweede lid en het algemeen belang van openbaarheid niet tegen deze benadeling opweegt. Het bestuursorgaan baseert een beslissing tot achterwege laten van de openbaarmaking van enige informatie op deze grond ten aanzien van dezelfde

informatie niet tevens op een van de in het eerste of tweede lid genoemde gronden.

6. Het openbaar maken van informatie blijft in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, in geval van milieu-informatie eveneens achterwege voor zover daardoor het in het eerste lid, onderdeel c, genoemde belang ernstig geschaad wordt en het algemeen belang van openbaarheid van informatie niet opweegt tegen deze schade.

7. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op milieu-informatie die betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 5.2

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.

2. Het bestuursorgaan kan over persoonlijke beleidsopvattingen met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie verstrekken in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Onverminderd het eerste en tweede lid wordt uit documenten opgesteld ten behoeve van formele bestuurlijke besluitvorming door een minister, een commissaris van de Koning, Gedeputeerde Staten, een gedeputeerde, het college van burgemeester en wethouders, een burgemeester en een wethouder, informatie verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen in niet tot personen herleidbare vorm, tenzij het kunnen voeren van intern beraad onevenredig wordt geschaad.

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

Artikel 8.8.

De artikelen 3.1, 3.3, 4.1, 5.1, eerste, tweede en vijfde lid, en 5.2 zijn niet van toepassing op informatie waarvoor een bepaling geldt die is opgenomen in de bijlage bij deze wet.

Bijlage bij artikel 8.8 van de Wet open overheid

De artikelen 3.1, 3.3, 4.1, 5.1, eerste, tweede en vijfde lid, en 5.2 van de Wet open overheid zijn niet van toepassing voor zover de volgende bepalingen gelden.

- Algemene wet bestuursrecht: de artikelen 3:11, 3:44, voor zover betrekking hebbend op de terinzagelegging van andere documenten dan beschikkingen, 8:79, voor zover bij het bestuursorgaan berustende documenten

zijn opgesteld als processtuk, 9:36, vijfde lid, en 9:36a, voor zover de documenten berusten bij de ombudsman

- Algemene wet inzake rijksbelastingen: artikel 67
- Rijkswet Onderzoeksraad voor veiligheid: artikel 59, vijfde lid, voor zover de documenten bij de Onderzoeksraad berusten, door de Onderzoeksraad aan een ander bestuursorgaan zijn verstrekt, dan wel door een ander bestuursorgaan zijn opgesteld ten behoeve van een door de Onderzoeksraad ingesteld onderzoek
- Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens: de titels 2 tot en met 3b
- Wet op het financieel toezicht: artikel 1:42 en afdeling 1.5.1
- Wet politiegegevens: de artikelen 3, derde lid, en 7
- Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme: de artikelen 22 en 23
- Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering: artikel 29, voor zover bij het bestuursorgaan berustende documenten zijn opgesteld als processtuk
- Wetboek van Strafvordering: de artikelen 30, 257h, tweede lid, 365, vierde en vijfde lid, en 415 juncto 365, vierde en vijfde lid

Inventarislijst

nr.	Datum	Naam	Beoordeling	Weigeringsgrond
1	17-1-2021	werkproces Second Opinion niet natuurlijk overlijden AP Noord-Holland.pdf	Deels openbaar	5.1.2.e;5.1.2.i

Second Opinion niet natuurlijk overlijden Werkproces

OPENBAAR MINISTERIE

Arrondissementsparket Noord-Holland

Werkproces Second Opinion niet natuurlijk overlijden

Dit proces geeft invulling aan de wens om te komen tot een eenduidig werkproces en een loket te bieden voor verzoeken van nabestaanden die vragen hebben met betrekking tot het overlijden van een dierbare en twijfels hebben ten aanzien van de oorspronkelijke conclusie van het openbaar Ministerie. Het is een product van de projectgroep Pilot second opinion niet natuurlijk overlijden (oktober 2019 t/m december 2020).

1. Verzoek komt binnen

Extern wordt gecommuniceerd¹ dat een verzoek kan worden gericht aan het Openbaar Ministerie Noord-Holland onder vermelding van "Second Opinion niet natuurlijk overlijden". Desalniettemin kan een verzoek op velerlei manieren binnenkomen, bij zowel OM als (via) de politie. Het is noodzakelijk dat iedereen weet bij welk "loket" deze zaken thuishoren en verzoeken dienen zo spoedig mogelijk doorgezet te worden. Hierbij is met name goede communicatie en het tijdig onderkennen van deze verzoeken van belang. Intern is de mailbox soom@om.nl hiervoor opengesteld, deze mailbox wordt beheerd door medewerkers van het cluster juridische zaken;²

2. Verzoek komt bij medewerker juridisch cluster B&S

Medewerkers van het cluster juridische zaken doen ook de heroverwegingen, klachten en de privacy verzoeken. Er zit dus heel veel overlap met hun bestaande werkzaamheden en dit zijn tot op heden ook de belangrijkste processen waar (de facto) second opinionverzoeken binnenkomen. Zij hebben de privacyregels al goed tussen de oren. De functionele mailbox kan helpen om (intern) de verzoeken en (later) de verdere stukken goed bij het juridisch cluster te laten landen (ze hanteren momenteel ook twee functionele mailboxen).

3. Medewerker juridisch cluster benadert z.s.m. een second opinion officier en maakt met hem/haar een eerste inschatting op basis van verzoek

¹ Via politie, bureau slachtofferhulp, (slachtoffer)advocatuur en via eigen OM-kanalen

² deze mailbox is primair voor intern gebruik en voor het uitwisselen van stukken met bijvoorbeeld de politie. Dit is vergelijkbaar met het huidige gebruik van functionele mailboxen door het cluster juridische zaken. Advocaten kunnen gebruik maken van het algemene advocaten-mailadres dat voor hen bedoeld is.

Zo spoedig mogelijk na binnenkomst benadert de medewerker juridische zaken één van de second opinion-officieren³ voor een eerste inschatting van het verzoek.

Het betreft een eerste scan op basis van het verzoek zelf. Het is wenselijk dat de second opinion-officier direct in dit stadium al betrokken is.

Er zal gekeken moeten worden of wordt voldaan aan de criteria voor een second opinion⁴. Indien het daadwerkelijk een second opinion betreft zal hier via de teamleider onderzoeken een second opinionofficier aan toe worden gewezen. De teamleider onderzoeken en de rechercheofficier dienen zo spoedig mogelijk te worden geïnformeerd na binnenkomst van een verzoek.

Een mogelijke uitkomst kan zijn dat het geen second opinion zaak is (deze voldoet bijv. niet aan de criteria ("first opinion"), of er wordt geen vraag gesteld die zou kunnen leiden tot een andere beslissing. Ook kan het zo zijn dat al snel blijkt dat een eenvoudige uitleg over het overlijdensonderzoek al voldoende kan zijn. Het kan dan een mogelijkheid zijn de verzoeker door te verwijzen naar de coördinator overlijdensonderzoeken van de politie. Er zal in dat geval sprake moeten zijn van een "warme" overdracht door de second opinion officier of de medewerker juridische zaken.

3a vastleggen in Decos

Een goede vastlegging is van belang. De normale bedrijfsprocessensystemen (Compas en GPS) lenen zich hier niet goed voor, nu het in beginsel ook geen strafzaken zijn. Het cluster juridische zaken werkt nu ook vanuit decos en hanteert daarnaast een excellijst om overzicht over hun zaken te houden. Binnen decos is er een aparte decos-map aangemaakt voor second opinion zaken. De medewerker juridische zaken zorgt voor registratie in Decos⁵. Ieder nieuw verzoek krijgt altijd een eigen registratie⁶.

3b betrekken slachtoffer coördinator indien zaak geschikt is voor second opinion

Indien een zaak daadwerkelijk geschikt is voor een second opinion lijkt dit (indien gewenst) het moment om een slachtoffer coördinator toe te voegen. Indien communicatie verloopt via een advocaat zal dit wellicht minder noodzakelijk zijn dan indien het een verzoek betreft dat rechtstreeks door nabestaanden wordt gedaan. In die gevallen zullen nabestaanden wel worden gewezen op de mogelijkheden om zich te laten bijstaan door Slachtofferhulp Nederland of door een (slachtoffer)advocaat. Dit laatste zal echter wel meestal voor eigen rekening van de nabestaanden blijven.

3c zaak aanmerken als gevoelig

Indien dit nog niet eerder is gebeurd (i.v.m. met bijv. media aandacht) wordt in dit stadium een second opinion zaak als een gevoelige zaak aangemerkt conform het gevoelige zaken protocol (OM). Dit houdt in ieder geval in dat deze zaak wordt gemeld bij de recherche officier, wordt ingeschreven in LZOK en wordt gemonitord in het RZO.

4. opvragen stukken en dossiervorming.

De juridisch medewerker en de officier stemmen een taakverdeling af voor het opvragen van alle relevante stukken. Dit zal in ieder geval betreffen:

- Stukken uit het politiedomein via de coördinatoren overlijdensonderzoeken politie, zowel tactisch als FO. Hierbij worden ook relevante mutaties verstrekt, nu in overlijdensonderzoeken niet

³ uit een poule ervaren TGO officieren en kwaliteitsofficieren;

⁴ Zie bijlage 1 bij dit werkproces;

⁵ Dit gebeurt nu ook voor bijv. klachten en privacy verzoeken. Het daadwerkelijke registreren kan ook plaatsvinden door een medewerker algemene zaken op verzoek van de juridisch medewerker. Er vindt in de praktijk altijd eerst overleg plaats waar een inkomend stuk geregistreerd moet worden.

⁶ Het kan voorkomen dat een second opinion-verzoek voortkomt uit een eerder verzoek (bijv. een privacy verzoek). Er wordt dan een nieuwe registratie aangemaakt met duidelijke verwijzing naar de eerdere registratie en eventueel van belang zijnde stukken uit die eerdere registratie worden mede in de second opinion registratie opgenomen.

altijd aller informatie in processen verbaal wordt vervat. Deze mutaties blijven echter interne stukken, indien informatie uit deze mutaties relevant is kan dit aanleiding zijn hiervan alsnog proces verbaal op te laten maken. Via de coördinatoren kan ook gevraagd worden of er nog meer informatie bekend is dan enkel wat blijkt uit de politiesystemen.

- Nnd stukken bij nnd administratie OM;
- Piketverslag (op H:schijf);
- Indien er al een strafrechtelijk onderzoek heeft plaatsgevonden: dossier uit archief (OM) en onderzoeksdossier (politie);
- FO resultaten (bijv. NFI rapportages)

Het zal vaak wenselijk zijn dat de second opinion officier en/of de juridisch medewerker zelf contact heeft met de bij het oorspronkelijke onderzoek betrokken functionarissen. Denk hierbij in elk geval aan de "drie eenheid" die altijd betrokken is bij een overlijdensonderzoek: tactiek, Forensische Opsporing (FO) en de schouwarts. Vaak kunnen zij meer vertellen dan er in processen verbaal of mutaties is vastgelegd of (meer) duiding geven aan die processen verbaal.

5. Beoordeling verzoek in combinatie met (beschikbare) stukken aan de hand van de vragenlijst second opinion zaken:

Als alle stukken compleet zijn kan het verzoek inhoudelijk worden bekeken en kan een inhoudelijke beoordeling plaatsvinden door de second opinion officier en de juridisch medewerker. De vragenlijst second opinion zaken⁷ is hierbij een hulpmiddel. Centrale vragen zullen zijn of er (juridisch) nog ruimte is voor een second opinion, of er aanwijzingen zijn voor een misdrijf en of er nog mogelijkheden zijn voor nader onderzoek. Hierbij dient in ieder geval in acht genomen te worden in hoeverre het ideaaltypische overlijdensonderzoek zoals beschreven in het document 'vijf fasen van een overlijdensonderzoek'⁸ reeds is uitgevoerd en of daar wellicht nog kansen/mogelijkheden onbenut zijn gebleven.

Sa beoordelen welke delen van het dossier zich lenen voor inzage/verstrekking

Vaak zal er (ook) een verzoek zijn gedaan om inzage danwel verstrekking van stukken [als dat niet al in een eerder stadium is gebeurd tenminste]. Indien dit verzoek is gekoppeld aan het verzoek second opinion is dit het moment om daar een beslissing op te nemen, met inachtneming van het handvat voor kennisname van processtukken⁹ én afgewogen tegen de belangen van een (mogelijk) (vervolg)onderzoek.

Sb Eventueel (beperkt) nader onderzoek om oorspronkelijke vraagstelling overlijdensonderzoek (alsnog) te beantwoorden (aanwijzing misdrijf?)

Het kan zijn dat de noodzaak bestaat om (beperkt) nader onderzoek te laten verrichten. Die mogelijkheid bestaat in het kader van de second opinion, ook waar het betreft de inzet van (lichte) BOB middelen¹⁰ of (aanvullende) vragen aan een deskundige. Het is in dat geval echter wel van belang goed te kijken op basis van welke verdenking dit plaats vindt. Dit kan ook een andere grond hebben dan enkel levensdelicten maar dit is uiteraard volledig zaaksafhankelijk;

Indien er nader onderzoek moet worden uitgevoerd zal dat in dit stadium primair dienen om te komen tot (voldoende) aanwijzingen voor een misdrijfscenario. Maar dit kan ook leiden tot bewijs in een eventueel strafrechtelijk (vervolg)onderzoek. De second opinion officier zal dan ook altijd aandacht moeten hebben voor een dergelijk eventueel

⁷ Zie bijlage 2 bij dit document

⁸ De checklist '5 fasen van een overlijdensonderzoek' uit: Hoe spoor je de (bijna) perfecte moord op, Rurup et al. 2019 bewerkt door: **6123** FO Noord-Holland

6.1.2

6.1.2.1

¹⁰ Uiteraard dient er dan wel een verdenking van een misdrijf te zijn waarvoor de inzet van BOB middelen toegestaan is:

vervolgonderzoek en mogelijke gevolgen die huidige onderzoekshandelingen daar voor zouden kunnen hebben

Indien het om onderzoekshandelingen gaat die relatief weinig capaciteit vergen kunnen deze uitgezet worden via de coördinator overlijdensonderzoeken. Het verdient aanbeveling altijd de B&S officier en/of de FO-officier te informeren m.b.t. te verrichten onderzoekshandelingen zodat hier qua capaciteit rekening mee gehouden kan worden en/of kan worden geprioriteerd.

Indien er onderzoekshandelingen verricht moeten worden die meer capaciteit vergen dienen verzoeken via de B&S officier en/of de rechercheofficier te lopen.

NB er kunnen omstandigheden zijn waardoor het niet wenselijk is dat bepaalde functionarissen betrokkenheid hebben bij het second opinion onderzoek¹¹. De second opinion officier is alert op dit soort gevoeligheden en maakt deze bespreekbaar bij het verzoek om inzet van capaciteit.

Se aanwijzing levensdelict? Strafrechtelijk onderzoek

Indien er op enig moment daadwerkelijk een aanwijzing ontstaat dat er wel sprake is van een levensdelict (= een strafbaar feit dat op enige wijze de dood ten gevolg heeft gehad) zal er (door de rechercheofficier) een regulier strafrechtelijk onderzoek worden gestart. De zaak gaat daarmee het traject van "reguliere" opsporing in. Het is daarbij wel wenselijk dat de second opinion officier –om kennisoverdracht te beperken– ook de zaakofficier wordt;

De Juridisch medewerker draagt er in dat geval zorg voor dat relevante stukken uit decos in het onderzoeksdossier terecht komen.

6. Terugkoppeling uitkomst aan verzoekers

Het proces mondt altijd uit in een schriftelijke terugkoppeling aan de verzoeker, al dan niet in combinatie met een slachtoffergesprek. De second opinion officier en de juridisch medewerker stemmen onderling af wie er verantwoordelijk is voor (welk deel van) deze terugkoppeling. Correspondentie met verzoeker/nabestaanden kan verlopen via de slachtoffercoördinator indien dit gewenst is.

Indien de second opinion niet leidt tot vervolging dan dient in de terugkoppeling te worden gewezen op de mogelijkheden van het indienen van een art. 12 Sv klacht. Ook de schriftelijke terugkoppeling (en evt. een verslag van het slachtoffergesprek) worden vastgelegd in decos.

Indien het verzoek wel leidt tot een strafrechtelijk onderzoek zal bekeken moeten worden in hoeverre het dat onderzoek zal kunnen schaden indien hierover wordt gecommuniceerd (naar verzoekers en/of eventuele andere partijen) en wat het beste moment is om te communiceren.

7. Evaluatie

Iedere second opinion zaak wordt altijd geëvalueerd. Eventuele leerpunten worden teruggekoppeld naar partijen waar zij betrekking op hebben (o.a. OM, politie, schouwars). Bij deze evaluaties kunnen de kwaliteitsofficieren betrokken worden.

Relevante andere processen:

Communicatie

Het is noodzakelijk de zaak goed af te stemmen met het cluster persvoorlichting, zeker indien hier media aandacht voor is, en hen waar nodig actief te benaderen. De woordvoering zal in dit soort zaken hoogstwaarschijnlijk bij het OM liggen maar het is noodzakelijk dat de persvoorlichting van het OM en politie hun berichtgeving goed op elkaar afstemmen;

Slachtoffer coördinatie

Contacten met de verzoeker zullen in principe via de slachtoffercoördinator verlopen. Ook contacten met slachtofferhulp Nederland (indien betrokken) verlopen in beginsel via dit kanaal.

¹¹ Bijvoorbeeld omdat er naast het second opinion verzoek een klacht loopt of vanwege bepaalde aspecten vanuit een concreet verzoek.

Arrondissementsparket Noord-Holland

Simon de Vrieshof 1

2019 HA Haarlem

T +31 88 699 16 00

www.om.nl

BIJLAGE 1: Criteria second opinion

De second opinion moet beschikbaar zijn als instrument voor die zaken waarvoor het ook echt bedoeld is. Om die reden zal een zaak moeten voldoen aan onderstaande criteria om hiervoor in aanmerking te kunnen komen:

Moet een zaak betreffen waarin:

- Er sprake is geweest van een niet natuurlijk overlijden waarbij het lichaam van de overledene is vrijgegeven door het OM¹²;
- Er sprake is geweest van een overlijdensonderzoek of strafrechtelijk onderzoek dat niet aan een rechter is voorgelegd (NB zaken waarin is besloten tot een sepot of zaken die zijn opgelegd kunnen dus wel leiden tot een second opinion. In het laatste geval zal dit plaatsvinden in de juridische vorm van een heroverweging);
- Er geen sprake is van een (lopende of afgeronde) artikel 12 SV klacht;
- Er is geen sprake van een (afgesloten) TGO of een cold case zaak.

Het verzoek moet voldoen aan de criteria:

- Er moet sprake zijn van een duidelijke en gemotiveerde vraagstelling waarom een second opinion op zijn plaats zou zijn en waarom dit wordt gewenst door de verzoeker;

¹² Dus niet een geval waarin (al dan niet ten onrechte) sprake was van een natuurlijk overlijden. Daar is het OM nooit bij betrokken geweest en in die zaken zal er derhalve sprake zijn van een "first opinion". Deze zaken dienen te worden voorgelegd aan de politie (coördinator overlijdensonderzoeken)

BIJLAGE 2: Vragenlijst second opinion zaken

Logistiek

Hoe/waar is het verzoek binnen gekomen?

Wat is het (juridisch) kader van het verzoek (verzoek second opinion, aangifte, klacht, heroverweging)?

Wie hebben er al naar gekeken?

Wie heeft de oorspronkelijke beslissing genomen?

Wat is het tijdsverloop:

- A. Sinds het overlijden
- B. Sinds het binnenkomen van het verzoek

Soort onderzoek/dossier

Wat voor soort onderzoek is er geweest (overlijdens-/opsporings-)?

Is er een dossier?

Zitten alle stukken in dat dossier of is er meer?

In welk domein bevindt zich het dossier (OM of politie)?

Inhoudelijke (voorlopige) toets

Voldoet het verzoek aan de criteria voor een second opinion?

Zo niet: hoe en door wie kan dit verzoek dan het best worden behandeld?

- overlijdensonderzoek

Indien het een overlijdensonderzoek betrof:

Wat was de uitkomst van het overlijdensonderzoek?

Lijkt deze uitkomst a priori logisch?

Zijn bij het overlijdensonderzoek alle stappen gevolgd die worden beschreven in de *checklist*

'5 fasen van een overlijdensonderzoek'¹³?

Zo niet, wat is er niet gebeurd?

- opsporingsonderzoek

Indien het een opsporingsonderzoek betrof:

Wat was de uitkomst van het opsporingsonderzoek?

Lijkt deze uitkomst a priori logisch?

Stukkenverstrekking

Is er verzoekt om verstrekking van stukken/inzage?

Zijn er stukken verstrekt of is inzage geboden?

- Zo ja: welke stukken
- Zo nee: waarom niet

Zijn er zwaarwegende belangen die zich verzetten tegen verstrekking/inzage?

NB Raadpleeg het *handvat voor kennisname van processtukken*¹⁴ bij de bepaling welke stukken verstrekt kunnen worden, danwel ter inzage aangeboden kunnen worden.

NBII let op: mutaties zijn geen processtukken. Als deze relevante informatie bevatten dient dit alsnog in een proces-verbaal te worden vervat.

Het verzoek

Is er een advocaat bij betrokken?

¹³ De checklist '5 fasen van een overlijdensonderzoek' uit 'Hoe spoor je de (bijna) perfecte moord

op, Rurup et al. 2019 bewerkt door: FO Noord-Holland

5.1.2.1

¹⁴ 5.1.2.1

- Zo nee: is het nodig de verzoeker nog op deze mogelijkheid te wijzen? Let in dit verband ook op bijstand door Slachtofferhulp Nederland
 - Is er eigen onderzoek door de verzoekers gedaan ingebracht?
 - Zo ja: zijn daar deskundigen bij betrokken geweest?
 - Zo ja: levert dat relevante nieuwe informatie/inzichten op?
- [ter lering: was deze informatie ook al beschikbaar geweest ten tijde van het onderzoek]

De beoordeling

Is de juiste juridische weg gevolgd voor het verzoek?

Is er (juridisch) überhaupt nog wel ruimte voor een second opinion?

Is er sprake van een novum?

Zijn er aanwijzingen voor een misdrijf(scenario)?

Is er nader onderzoek mogelijk?

- Zo ja: welk onderzoek?

Is er nader onderzoek noodzakelijk en opportuun?

- Zo ja: welk onderzoek

Door wie kan dit nader onderzoek worden uitgevoerd?

Indien er aanvullend onderzoek is gedaan:

Leidt dit tot andere inzichten in deze zaak of tot aanwijzingen voor een misdrijf?

Eindoordeel

Was de oorspronkelijke beslissing [ex tunc] begrijpelijk?

Is die beslissing nog steeds juist [ex nunc]?

Leidt het verzoek en/of aanvullende informatie tot een andere uitkomst?

Leidt het verzoek en/of het verzoek tot aanwijzingen voor een misdrijf dan wel tot een verdenking?

Zo ja: zijn er nog opsporingsindicaties